

የኢትዮጵያ ፌዴራል ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሪፐብሊክ

፩፻፭፻፮፯ ከፃድ ተዘጋጀ

FEDERAL NEGARIT GAZETTE

OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ሀ.ቁ. ፩፻፭፻፮፯ ዓመት ቀን
አዲስ አበባ መጋቢት ዓ.ም. ፳፻፲፭

የኢትዮጵያ ፌዴራል ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሪፐብሊክ
የአገልግሎት ትዕዛዝ ማከናዣ ቤት መሰረት የዚህ

26th Year No. 32
ADDIS ABABA April 7th, 2020

ማውጫ

ለዋጭ ቀጥር ፩፻፭፻፮፯/፩፻፲፭ ፭.፭	
የ፩፻፭፻፮፯ ዓመት ቀን ተዘጋጀ የዚህ ተሰጥቶ	..... ፭፻፭፻፮፯/፩፻፲፭ ፭.፭

Content

Proclamation No. 1183 /2020	
Federal Administrative Procedure Proclamation	

Page.....12470

ለዋጭ ቀጥር ፩፻፭፻፮፯/፩፻፲፭

የ፩፻፭፻፮፯ ዓመት ቀን ተዘጋጀ የዚህ

ለመጀመሪያ የዚህ ተሰጥቶ

የኢትዮጵያ ፌዴራል ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሪፐብሊክ
አገልግሎት መንግስት አስተዳደር ለአገልግሎት ብሔን መንግድ
መከናዣ እንዲለበትና ማኅበር የመንግስት ባለሥልጣን
ታዘኗኝና ሰላምና ተመይቷል እንደሚሆን የተመለከተ
በመሆኑ፤

የኢትዮጵያ ተቋማት በስምምነት መብትና ተቋሙና ላይ
የመግቢትና ማረጋገጫ ተፈጻሚ በአገልግሎት የመግቢትና ለአገልግሎት
የመግቢትና ማረጋገጫ በማስረጃ፤

PROCLAMATION NO. 1183/2020

A PROCLAMATION TO PROVIDE FOR FEDERAL

ADMINISTRATIVE PROCEDURE

WHEREAS, the Federal Democratic Republic of Ethiopia Constitution provides that the working procedure of the Government is to be transparent, and that any Public Official is held accountable for failure in his duties;

WHEREAS, it is necessary to regulate Administrative Agencies to refrain there intervention against people Rights and Interests;

የኢትዮጵያ ተቋማት የው-ኩና እስጣጥና የመመራያ
አዎላጥ መርሆም ስነ-ሥርዓት እንዲሁም በኢትዮጵያ
መ-ሳይንስ መመራያዎች ቅር የተሰኘ ስወ የው-ኩና የሚ-
የመመራያዎችን ማረጋገጫ በፍርድ ቤት የሚያስመራምበት
ሥርዓት በመደረግ እስተዳደሩዋ ፍትህን ማስፈጸም እስፈላጊ
በመሆኑ;

በኢትዮጵያ ፌዴራል የጥቅምት ሪፖርት ስትበለከ አገ-
መንግሥት እንቀጽ ይረዳ(፩) መመራት የሚከተሉው ወጪዎች::

ክፍል አንድ

መቁጥጥሪያዎች

፩. አዋጅ ሰነድ

ይህ አዋጅ "የፌዴራል የኢትዮጵያ ምት-ሥርዓት እዋጅ
ቀጥር ይዘጋጀለ/ይዘጋጀለ" ተብሎ ለመቀበል ይችላል::

፪. ትርጓሜ

የቁል አገባብ ለአ ትርጉም የሚያስጠው ክልሆነ በስተቀር
በዚህ አዋጅ ወሰኑ::

፩/ "የኢትዮጵያ ተቋም" ማለት የኢትዮጵያ ፌዴራል
የጥቅምት ሪፖርት ስትበለከ መንግሥት እስፈጸም እኩ
ሁም በአገግ የተደረገ የመንግሥት መመራያ ቤት ሰጻን
ለፊልድ መንግሥት ተጠሪ የሆነ የከተማ እስተዳደር
እስፈጸም እኩለትን ይጠቀሙል::

፪/ "መመራያ" ማለት አገግ አውጭው እኩ በማስጠው
የው-ኩና ስልጣን መሰረት በኢትዮጵያ ተቋም
የሚውጭና በስምም መብት ወይም ተቋም ሌይ ወጪት
የሚያስከትል የአገግ ስነድ ሰጻን በስራ ሌይ ወል
መመራያን የሚያሻሻል ወይም የሚሽር የአገግ ስነድንም
ያጠቀሙል::

WHEREAS it is necessary to guarantee administrative justice by promoting culture of transparency and accountability through legally establishing a system of judicial review for persons who might be aggrieved by acts of administrative agencies,in their rule-making and decision-making capacities,

NOW THEREFORE, in accordance with Article 55 (1) of the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia, it is hereby proclaimed as follows .

SECTION ONE

GENERAL PROVISIONS

1. Short Title

This Proclamation may be cited as "Federal Administrative Procedure Proclamation No. 1183/2020."

2. Definition

In this Proclamation, unless the context requires otherwise:

1/ "**Administrative Agency**" means an Executive Organ of the Federal Democratic Republic of Ethiopia duly established by law and includes the Executive Organs of City Administrations accountable to the Federal Government;

2/ "**Directive**" means a legislative document that is issued by an administrative agency based on delegation of Power bestowed up on it by the Legislator which affects people's Rights and Interests. The term also includes the amendment, or repeal of an already existing directive;

<p>፩/ "የአስተዳደር ውሳኔ" ማለት መመሪያ ማውጣትን ሰይመምር የአስተዳደር ተቁዱ በፊላት ተፊላት ተግባራ በፊዱት መብት ወይም ተቁዱ ላይ የሚሰጠው የአስተዳደር ውሳኔ ነው፡፡</p> <p>፪/ "አው" ማለት ማናቸውም የተፈጥሮ ስው ወይም በፊላት የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፡፡</p> <p>፫/ የዘመንድ ስውንድ ዓገልግሎት የሰነድ ዓገልግሎት ደንብ</p> <p>፬/ የሀበሻ አዋጅ በሁሉም የአስተዳደር ተቁማት ላይ ተፈጻሚ አሁን በዚህንና ሙሉ ሆኖም በማስመሩ የዚሁ ሁኔታ እና የፖ.ስ ተግባራት እንዲሁም በመከተሉያዊ የፍጻማት ተቁማት ላይ ተፈጻሚ አይሆም፡፡</p> <p>፭/ የሀበሻ አንቀጽ ፩-ሰ አንቀጽ (፭) የንግድ ቤትርም : አነበት ተቁማት፣ ከዚ ተከራካሪው በተጋኝነት፣ አገልግሎት የመሰጣትና የቀጥጥር ሰራተኞችን በተመለከተ፣ መመሪያ አያዥ እና አስተዳደራዊ ውሳኔዎችን ሰውነት በሀበሻ አዋጅ መሰረት ይዘዋል፡፡</p> <p>፮/ የሀበሻ አዋጅ አንቀጽ ፯፭ የንግድ አንቀጽው ሆኖ በዘመንድ የንግድ የሀበሻ የመጠና ምንም ተመዝና የወልድ ተመዝና እና ለለቻት ተመሳሳይ ማስተዋዣ ጉዳያችን በተመለከተ መመሪያ ሰያዥ በሀበሻ አዋጅ አንቀጽ ከሸ-፩ የተመለከተኛን ባለቤት ውሳኔ ሰውተግበር አይገልግሎም፡፡</p>

3/ “**Administrative Decision**” means decision issued by an administrative agency on relating to persons rights or interest in its day-to-day function, excluding issuance of Directives;

4/ “**Person**” means any Natural or Juridical Person;

5/ Any expression in the masculine gender includes the feminine.

3. Scope of Application

1/ This Proclamation is applicable in all Administrative Agencies except Prosecutor and Police when they perform duties administered by the Criminal Procedure Law and Military and Security Institutions.

2/ Notwithstanding what is provided under Sub-article (1) of this Article, issuance of directives and decisions making relating to regulatory and service provision functions of these Institutions shall be subject to the requirements of this Proclamation.

3/ Without prejudice to Article 11 of this Proclamation, National Bank is not duty bound to implement obligations provided under Article 7-10 of this Proclamation when it enacts directives concerning exchange rate, interest rate of the country and other similar secret issues.

ክፍል ሆለት**የአስተዳደር መመሪያዎች****ንዑስ ክፍል አንድ****የመመሪያ መውጫት****፩. መመሪያ ስለማውጣት**

- ፪/ ማንኛውም የአስተዳደር ተቁጥሮ በእኔ በተሰጠው የው-ከላኝ ሥልጣን መመሪት መመሪያ ማውጣት ይችላል::
- ፫/ የአስተዳደር ተቁጥሮ መመሪያ የሚያውጥው በዘመኑ አዋጅ በተደንገጋው ለማ-ሥርዓት መመሪት በቻ ነው::
- ፬/ ማንኛውም ሰው መብቱን ወይም ቅዱሙን በሚመለከት የአስተዳደር ተቁጥሮ መመሪያ የአውጭ በመንግሥት የአስተዳደር ውስኬ አንድነትው የመጠየቅ መብት አለው::
- ፭/ ማንኛውም የአስተዳደር ተቁጥሮ ለሥዕጣ የሚገባውን መመሪያ አለመለከት በእኔት ሆኖ መመሪያ አንድዎች በአስተዳደር ሆኖታ በተደንገጋ ገዢ በዋስት ወራት ውስጥ አለገኝ ባልሆነ ሆኖታ በተደንገጋ ገዢ ድጋፍ በተገበው ገዢ ውስጥ መመሪያውን ማውጣት አለበት::

፪. መመሪያ ስለማውጣት ገዢ

ማንኛውም የአስተዳደር ተቁጥሮ ለሥዕጣ የሚገባውን መመሪያ አለመለከት በእኔት ሆኖ መመሪያ አንድዎች በአስተዳደር ሆኖታ በተደንገጋ ገዢ በዋስት ወራት ውስጥ አለገኝ ባልሆነ ሆኖታ በተደንገጋ ገዢ ድጋፍ በተገበው ገዢ ውስጥ መመሪያውን ማውጣት አለበት::

ጀ. መመሪያ አንድዎች ተያቄ ስለማቅረብ

- ፪/ ማንኛውም ሰው አንድ የአስተዳደር ተቁጥሮ ለሥዕጣውን መመሪያ በተገበው ገዢ ለሥዕጣ በቻ መመሪያውን አንድሸውጥ በጽሁፍ ለጠይቀው ይችላል::
- ፫/ ተያቄው የቀረበበት የአስተዳደር ተቁጥሮ በመሳሰሉ የሥራ ቀን ውስጥ መመሪያውን የሚውጣት ሂደት መቻመር ወይም የሚከተሉት በመግለጫ ተያቄውን ውስጥ ማቅረብ አለበት::

SECTION TWO**ADMINISTRATIVE DIRECTIVES****SUB SECTION ONE****ISSUANCE OF DIRECTIVE****4. Issuance of Directives**

- 1/ Any administrative agency can adopt directive on the basis of Power Delegated to it by Law.
- 2/ An administrative agency may issue directives only through the procedures provided by this Proclamation.
- 3/ Regarding matters affecting his right or interest, any person has the right to request an administrative decision even though an administrative agency has not adopted a directive,
- 4/ Failure on the part of an administrative agency to issue Directives legally empowered to adopt shall not be a reason to deny services or rendering an Administrative Decision.

5. Timely Adoption of Directives

Any administrative agency shall issues a directive which is on the basis of mother law , If a directive is mandatory it shall be ratify within three month, If it is not mandatory it shall ratify with in a reasonable period of time.

6. Petition for Adoption of Directives

- 1/ Any person may ask the agency through written application to adopt a directives, when an administrative agency failed to adopt a directive it was mandated with in a reasonable period of time.
- 2/ An agency which receives a petition for adoption of a Directive shall commence the process of adopting a rule within 30 Days or deny the petition, stating its reasons.

ንዑስ ክፍል ሁለት**የቅድመ መመሪያ አውጥጥ ሙሉ-ሥርዓት****፩. የመመሪያ አውጥጥን የሚመለከት መዝገብ ስለማጽኑች**

- ፩/ ማንኛውም የአስተዳደር ተቁም የሚያውጥውን መመሪያ
በተመለከተ የሚከተሉትን የሃሳብ መዝገብ ማጽኑች
እለበት፡-
- ሀ) በተቁሙ በመታየት ላይ ያለ ሌቀቅ መመሪያ ርዕስ
ትናይ እና የመመሪያውን አውጥጥ መርሆ ግብር፡
- ለ) የጊዜ መመሪያው ብግኝት በዋን ያረጋ ላይ
እንደሚገኘ የሚያውለበት መረጃ፡
- ሐ) ሌቀቅ መመሪያውን በተመለከተ የታተሙ
ማስታወሻዎች፡
- መ) በጊዜ መመሪያው ላይ አስተያየት ስለማቅርብበት
ገቢ፡
- ወ) ሌቀቅ መመሪያውን በተመለከተ በዚህ አዋጅ እንቀጽ
ጀ እና ሆ መመሪት የተሰበበው አስተያየቶችንና
በአስተዳደር ተቁሙ በአስተያየቶች ላይ የተወስኗ
እቃዣዎች፡፡
- ፪/ ማንኛውም ሰው በዚህ እንቀጽ ጉዑስ እንቀጽ (፩) መሰረት
የሚጽኑችውን መዝገብ መመለከት ወይም አስፈላጊውን
ወይም ተቁሞችን መረጃዎች የሃሳብ ማስታወሻው ማውጣት
እለበት፡-

፪. ማስታወሻው ስለማውጣት

- የአስተዳደር ተቁም መመሪያ ክማውጣቱ በፊት
ስለማያውጥ ሌቀቅ መመሪያ ሲሆ ስርዓቱት ሲለው ሽቦዎ
እና የተቁሙ ድረ ገዢ መወጪ በለሎች የመገኘና በዘግን
የሚከተሉትን መረጃዎች የሃሳብ ማስታወሻው ማውጣት
እለበት፡-
- ፫/ የመመሪያውን ሌቀቅ ለማዘጋጀት መሰረት የወንዱውን
አጠቃላይ እና በመመሪያው ስለማከተቱት ርዕስ
ትናየቶች፡
- ፬/ የጊዜ መመሪያውን ቅጽ ማግኘት የሚችል
ስለመሆኑና የሚገኘበትን በኋላ፡፡

SECTION TWO**PROCEDURES BEFORE ADOPTION OF A
DIRECTIVE****7. Keeping an Agency Record about Directives**

- 1/ At the time of adopting a directive, an administrative agency shall keep a record/file containing the following:
- a) The subject matter of the directive being considered and time line of major steps;
  - b) An information regarding the status of the draft directive in the process of adoption;
  - c) Notices published in relation to the adoption of the draft directive ;
  - d) A period of time within which the public may comment on the draft ;
  - e) Comments received in accordance with Articles 8 and 9 of this Proclamation and positions taken regarding the comments.

- 2/ Any person may inspect or get a copy of the records organized in accordance with Sub Article (1) of this Article, against payment of expenses.

8. Noticing

An agency shall publish a notice containing the following information on a newspaper with wide circulation, its website and other media, prior to the adoption of a directive:

- 1/ The legal basis for to draft the law and the subject matters to be covered by the draft;
- 2/ Indicating that persons may get a copy of the draft and where they may access it;

፪/ በረቅዬ መመራዎች ላይ ስምም አስተያየታዊውን መቻ
እና አንደኛ ሌላዎች እንዲሆናል::

፫/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ የ በተመለከተው መግለጫ ላይ
የሰራተኞች መረጃዎችን የተገኘ መቻ ማማግኘት እንዲሆናል
የሚገልጻ መረጃ::

፭. ለቁጥር መመራዎች ለአስተያየት ሰነዱነት

፬/ የአስተዳደር ተቁወጥ በዚህ አዋጅ አንቀጽ የ በተደንገገው
መስራት ለአሁንበት ያሳያውችን ለቁጥር መመራዎች
ለማመለከታዊው የአስተዳደር ተቁማትና ለለለቻ
ባለድርሻ አካላት ለአስተያየት መለከ አለበት::

፭/ የሚመለከታዊው የአስተዳደር ተቁማትና ለለለቻ
ባለድርሻ አካላት በረቅዬ መመራዎች ላይ አስተያየት
ከላይው አስተያየታዊውን ተቁሙ በማቋወስኑ የጊዜ
ገዢበት ውስጥ በጽሁፍ መለከ አለበት:: ተቁሙ
የሚቋወስኑ የጊዜ ገዢበት በማግኘትዎም በኋላ ከ
የሥራ ቀጥት ማኅበ የለበትም::

፮. የውጭዎች መፈጸሪ ሰሌጣን

፯/ የአስተዳደር ተቁሙ በመመራዎች ለቁጥር ላይ የጊዜና
አስተያየት መቀበያ ገዢ ከበታ በኋላ መመራዎች
ከመዕዳዊ በፈት ማንኛውም ስው የሚሰጥበት
የውጭዎች መፈጸሪ ማዘጋጀትና ጉባኤት መሰብሰብ
አለበት::

፱/ ማንኛውም በዚህ አዋጅ አንቀጽ የ መመራት
ያልተሰተናገድ በመፈጸሪ የሚሰጥበት ስው አስተያየቱን
በጽሁፍ ውምጃ ሌላዎች ይችላል::

፲/ የአስተዳደር ተቁሙ በማግኘትዎች የውጭዎች መፈጸሪ
ለይ አስተያየታዊን ማስተናገድ የሚችሉ በቁ ገዢ
መመራቢ አለበት::

3/ Where, when and how persons may give comments
on the draft;

4/ Where, when and how persons may get access to the
records kept in accordance with Article 7 of this
Proclamation.

፹. Soliciting Comments on the Draft

1/ An administrative agency shall solicit comments from
relevant administrative agencies and other
Stakeholders by sending the draft it publicized in
accordance with Article 8 of this Proclamation.

2/ Agencies and stakeholders who may have comments
on the draft should submit such comments in writing
within a time prescribed by the agency. The period for
comments to be prescribed by the agency shall not be
less than 15 working days.

፻. Oral Hearing

1/ After the expiry of the date for receiving written
comments, the agency shall organize a public forum
open for all interested persons and gather inputs.

2/ Persons who have not had the chance to give
comments in accordance with Article 9, may submit
written comments at the hearing.

3/ The agency shall ensure enough time is allotted for
different views to be aired.

፪. ከመኑ-ሥርዓት ነገ ስለመሆኑ

እ/ ማንኛውም የአስተዳደር ተቁጥሮ መመራሪያ ሰያወጣ በዘመኑ አዋጅ ከአንቀጽ ይ እስከ ይ ባለት ድንጋጌዎች ከተመለከተት የይህታዎች በማክተል-ት ሁኔታዎች ነገ ሌሎች ይታላሉ::

በ/ የአስተዳደር ገዢ በኋላ በመኖሩ በግልጻቸው፣ ሥርዓት ወሰኑ ለማሳደግ ሌሎች የሚደረግበት ሰያወጣ::

ሐ/ ቅድመ ማስታወሻው ማውጣቱ የአገበበን ተቁጥሮ የሚገኘው ሰጥቶ::

ሐ/ ቅድመ ማስታወሻው ማውጣቱ የመመራሪዎች ተፈጻሚነት ፍቃድ በስብሰብ የሚገኘው ሰጥቶ::

እ/ የአስተዳደር ተቁጥሮ መመራሪያ ሰያወጣ በዘመኑ አንቀጽ ፳-ስ አንቀጽ (እ) መመራት ከግልጻቸው ነገ እንዲሆነ ያደረገውን የዚሁንያት የሂሳብ ንርባ መግለጫ ማዘጋጀት አለበት::

፩፻፭ ከፍል ሆኖታ**መመራሪያ ስለማግኘቸው ስለተፈጻሚነት****፪. መመራሪያ ስለማግኘቸው ሌዩ ሁኔታ**

እ/ የአስተዳደር ተቁጥሮ በተዘረዘሩ መመራሪያ ሌቁቃ ሌያ በዘመኑ አዋጅ አንቀጽ ይ እና ይ መመራት የተመለከተው የፊርማ እስተያየት የግዢበያና የመሬጃ መጽሑስ ማከረም ገዢ እስከደረሰ ይረዳ መመራሪዎች ማግኘቸው አይታላም::

እ/ የአስተዳደር ተቁጥሮ መመራሪዎች ከማግኘቸው በፊት በረቃቃ ሌያ የቀረበ እስተያየት ከግምት መሰጥ ማስተባት አለበት::

እ/ የአስተዳደር ተቁጥሮ በዘመኑ አንቀጽ ፩፻፭ አንቀጽ (፩) የተመለከተውን የይህታዎች ለመወጣት በአስተያየቱ መመራት ማስተካከያ ማድረግ እለበት ወይም እስተያየቱን የማይቀበል ክሮ፣ የማይቀበልበትን የዚሁንያት የሚያስፈልጋል ይሆና ማዘጋጀት እለበት::

11. Exemption from Procedures

1/ An Agency may be exempted from the requirement provided under Articles 7 to 10 of this Proclamation where conditions listed hereunder are fulfilled :

a) Where there are emergencies and time does not allow to go through the requirements;

b) Where the issuance of advance notice may be contrary to Public Interest;

c) Where the issuance of notice may undermine the implementation of the directive;

2/ An agency issuing directives relying on Sub Article (1)of this Article shall prepare a record explaining the reasons justifying the exemption.

SUB-SECTION THREE**RATIFICATION AND EFFECTIVENESS OF DIRECTIVES****12. Time and Manner of Ratifying Directive**

1/ An Agency may not ratify a Directive before the period for oral hearings and written submissions prescribed under Articles 9 and 10 expires.

2/ An agency shall consider comments submitted on the draft before ratifying a Directive.

3/ In fulfilling the obligation to consider indicated under Sub Article (2) of this Article, the agency may amend the draft in line with the comments or prepare a written justification for rejecting the comments.

፩/ የአስተዳደር ተቁሙ ሌቁቅ መመራዎችን የማግኘቱ
በፊት ለአስተዳደሩ ለፌዴራል መቁሳይ ዓቃቤ አካ
መሰከር አለበት::

፪/ መቁሳይ ዓቃቤ አካ በረቁቅ መመራዎች ላይ ያለውን
አስተዳደሩ በታች የሥራ ቁጥር ወሰጥ ለአስተዳደር
ቁሙ መሰከር አለበት:: መቁሳይ ዓቃቤ አካ በዘህ
የጊዜ ወሰጥ አስተዳደሩን ክልሉ አስተዳደሩ
አንድላለው ተቁጥር መመራዎችን የማግኘቱ ፖቃት
ይቀጥል::

፪. በመመራዎች ሌቁቅ በሚገባው መመራያ መከከል ለየነት ሰለመኖር

፫/ የአስተዳደር ተቁሙ በማስታወሻም ከተመለከተው ሌቁቅ
መመራያ የሆነ መመራዎች ለየነት ያለው መመራያ
ማውጣት እና ተፈልጉ:: ሆኖም መመራዎች ለየነት ያለው
መመራያ ለማውጣት ክፍል የተቋሙዎችን የመመራያ
አውጣት ፖቃት በማቅረጥ እና የመመራያ አውጣት
፪/ በመጨረሻ መሰከር የተዘጋጀ መመራያ በማስታወሻም
ከተመለከተው የመመራዎች ሌቁቅ መመራዎች ለየነት
አለው ለባሌ የሚችሉው በማስተለት ሆኔታዎችን ነው::

- ሀ) የፌቁቅ መመራዎች የተፈጸማበትን ወሰን በገልፅ
የተለወጠ ክሸኑ:: ወይም
- ለ) ሌቁቅ መመራዎች እና የሚታወቂትን አካትና
የተገኘ ክሸኑ::

፫. የማብራሪያ ጽሁፍ

ማንኛውም የአስተዳደር ተቁም መመራያ በማይቋወጣበት ጊዜ
የማስተለትን መረጃዎች የሆነ የመመራዎች ማብራሪያ
ማዘጋጀት አለበት::

፬/ መመራዎች የውጭበት የአካ መመራትን ዓላማ::

፭/ በማስታወሻው የተሰራው ሌቁቅና የመጨረሻ ሆኖ
በወጪው መመራያ መከከል የይዘት ለየነት ክል
የተደረገበትን ለውጭ ከነምኩያቶች የሚገልጻ
ማስታወሻ::

4/ Prior to ratification of a Directive, the Agency shall send the draft to the Federal Attorney General for its opinion.

5/ The Attorney General shall submit its opinion within 15 working days. Where the Attorney General fails to submit its opinion within the time prescribed here, it shall be considered as though it does not have opinion on the draft and the agency may proceed to ratification.

13. Variance Between the Draft and Adopted Directive

1/ An Agency may not ratify a directive that is substantially different from the draft publicized through notice. However the Agency may not be barred from terminating the process at hand and commence a new one, where an agency intends to adopt a directive with substantial difference.

2/ A final draft directive shall be considered to be substantially different from the one publicized where:

- a) The scope of application of the draft directive has markedly changed ;or
- c) The draft directive introduces new obligations .

14. Explanatory Statement

At the time of adopting a directive, an agency shall prepare a directive explanatory note containing the following :

- 1/ The objective and legal basis for adoption of the directive;
- 2/ Where there are differences of content from the draft circulated through notice and the directive adopted, a note explaining the changes and the rationale thereof;

<p>ii/ በረሃቸው መመርያው ማረጋገጫ አስተያየቶችና የተወስኑ እርምጃዎች ማጠቃለያ::</p> <p>iii. የመመርያ ይዘትና ቁርዬ</p> <p>ii/ በአስተያደርጊ ተቋም የሚውጥ ማንኛውም መመርያ የሚዘዋጀው በአማርኛና በእንግሊዝኛ ቀንቃቄ ስህን ከመመርያው የኩል ይዘት በተጨማሪ የሚከተሉትን መያዝ አለበት::</p> <p>v) የመመርያው ተረጋግጧል::</p> <p>vi) መመርያው እንዲውጥ የሚገባውን የሚገባውን አካላት::</p> <p>vii) የመመርያውን አውጭ ስልክ::</p> <p>viii) ተርጉም:: የተፈጥሮች ወሰን:: የኩል የኩል ድንጋጌዎች::</p> <p>ix) የማሽኑዎች :: መቅረብ:: መሰንጠረዥ:: ማቅረብ ድንጋጌ ከለ ይህንኑ የሚመለከት ድንጋጌ::</p> <p>x) የዚህ አዋጅ እንቀጽ ይችል ድንጋጌ እንዲተወስኑ ሆኖ መመርያው የወጣበትንና ተፈጻሚ የሚሆን የሚሆንበትን ቀን:::</p> <p>xi) ማንኛውም መመርያ በአውጭና በግልጽ ቀንቃቄ መጽና አለበት::</p> <p>ii/ የአስተያደርጊ ተቋም ሌላ አካላ የወጣቸውን በሥልጣን ከላላ የሚውጭ መመርያዎች ወይም የሚተመሳሳይ ይጠበቅ በሙሉ ወይም በከራል በማጣቀሻ የሂሳብ መመርያ አካላ ማጽረግ ይችላል::</p> <p>ii/ የዚህ አንቀጽ ጉዢ እንቀጽ (ii) መሰረት የመመርያው አካላ ያደረጋቸውን ስነወች ለአሁን ተደርሱ ማድረግ በአንቀጽ ይችል መሰረት እንዲመዘገበ ለፊልፍ መቻል አቶ ሌሎች መሌከ አለበት::</p>
--

3/ A summary of comments on the draft and measures taken in accordance .

15. Content and Form of Directives

1/ In addition to the substantive body, a Directive adopted by an Agency shall be prepared in English and Amharic language and contain:

- a) Serial Number of the Directive ;
- b) A reference to a specific law on the basis of which the Directive is adopted ;
- c) A short title of the Directive ;
- d) Definition, scope of application, main Provisions;
- e) A rule referring to directives amended repealed,transitory provisions or suspended if any;
- f) Notwithstanding the date specified in Article 18 of this Proclamation the effective date of the Directive.

2/ Directives must be written in a precise and clear language .

3/ An agency may incorporate, by reference in its rules, all or part of directives or Code of conduct that has been adopted by another agency/body where these matters fall within its scope of power.

4/ The agency shall publicize rules it has incorporated pursuant to sub Article (3) of this Article and submit copies to the Federal Attorney General to be registered in accordance with Article 16 of this Proclamation.

I. የመመሪያ ጥናት

፩/ ማንኛውም የአስተዳደር ተቁም መመሪያ እንዲወጣ
ተማሪው ከሚደረገበት በፊት መመሪያውን ከነማብራሪያው
ለፈልጋል መቁሳይ ዓቃቤ አካን በመለከት እንዲመዘግበ
ማድረግ አለበት::

፪/ የፈልጋል መቁሳይ ዓቃቤ አካን በዘመኑ እንቀጽ ፳-፩
እንቀጽ (፩) መሰረት የተሳከለበትን መመሪያ ቁጥር ስጥቶ
ይመዘግበል፡ መመሪያው ሰላመመዝገበው ለአስተዳደር
ተቁሙ ወደሚሸጠኑ ማሳወቅ አለበት::

፫/ የፈልጋል መቁሳይ ዓቃቤ አካን የመዘግበውን መመሪያ
ከነማብራሪያው መዘግበ ለአስተዳደር ተቁሙ ካልወቃበት
አለት ፌዴራል ለአሁን ክፍት ማድረግ አለበት::

፬/ ማንኛውም የአስተዳደር ተቁም ይህ አዋጅ ከመውጫቱ
በፊት በሥራ ላይ የነበረ መመሪያን ይህ አዋጅ በወጣ
ከኩል ባለበለው ቤት ወሰኑ ለፈልጋል መቁሳይ
ዓቃቤ አካን በመለከት እንዲመዘግበ ማድረግ አለበት::

II. የመመሪያ ትንተና

፩/ የፈልጋል መቁሳይ ዓቃቤ አካን በዘመኑ አዋጅ እንቀጽ
፪ መመሪት የመዘግበውን መመሪያ በጀት ላይ ላይ
መዘግበ አለበት::

፪/ ማንኛውም የአስተዳደር ተቁም የወጪውን መመሪያ፡-
ሀ) አስተዋዎች ለማመለከታቸው መንግድታዊና ለለማት
ባለድርሻ አካለት ማመራከበት፣ እና
ለ) በተቁሙ ድጋፍ ላይ መዘግበ፣ አለበት::

፫/ ማንኛውም የመመሪያውን ቁጽ ማማገኘት የሚፈልግ
ሰው መመሪያውን ባለበት ሆኖታ የመመለከት ወይም
መፈመትን ምክንያት ከአስተዳደር ተቁሙ የማማገኘት
መበት አለው::

16. Filing of Directive

1/ Up on adoption, an agency shall before put on the directives it has sending the copies and accompanying explanatory statement to the Attorney General.

2/ The Federal Attorney General shall provide a serial identification number and record Directives submitted to it in accordance with sub-Article (1) of this Article. It shall also immediately notify the agency about the status of registration.

3/ The Attorney General shall publicize to the public a filled directives with its explanatory statement. Since the date of notifying its registration.

4/ All Agencies shall file directives they have adopted prior to the coming in to force of this Proclamation within 90 Days after the coming in to force of this Proclamation by sending copies to the Federal Attorney General .

17. Accessibility of Directives

1/ The Federal Attorney General shall post directives on its own website that has filed in accordance with Article 16 of this Proclamation.

2/ Any agency shall issued a directive :

- a) Print and disseminate to Governmental and other Stakeholders ; and
- b) Post it on its website .

3/ Any person who is interested can observe on the place situated or may get a copy of the directive subject to payment of expenses.

፪፪. የመመራያ ተፈጻሚነት

እ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ጊዜ መመራት ያልተመዘገበ እና በአንቀጽ ጊዜ ጽዕስ አንቀጽ (፩) ፊልል ተሸ (ለ) መመራት በአስተዳደር ተቋሙ ድህን ገጽ ላይ ያልተመዘገበ መመራያ ተፈጻሚነት አይገለውም::

ይ/ በዚህ አንቀጽ ጽዕስ አንቀጽ (፩) መመራት ተፈጻሚነቱን ያጣ መመራያ ተፈጻሚነት አገልግሎት በዚህ ከፍል ጽዕስ ከፍል ሆነት የተደረገውን የቅድመ መመራያ አመጣ ሥነ-ሥርዓት ተከተሉ እንደ አዲስ አገልግሎት ለፈጸም ይችላል::

፪፫. ስለመመራያ ተፈጻሚነት ማማጣ

ማንኛውም የአስተዳደር ተቋም የወጣውን መመራያ አፈጻጸም በተመለከተ በየጊዜው አየጋመገሙ አስፈላጊውን እርምጃ መመለያ አለበት::

ክፍል ህሳት**የአስተዳደር ወ-ሳይቶች****ንዑስ ከፍል አንድ****የአስተዳደር ወ-ሳይት አይነትዎች****፪. የአስተዳደር ወ-ሳይት መቋመር**

እ/ የአስተዳደር ወ-ሳይት አንድሰጥ የሚቀርብ ጥያቄ ጉዳይ በሚመለከተው ስው ወይም በወከል ል.ቀርብ ይችላል::

ይ/ የአስተዳደር ወ-ሳይት በሚመለከተው የአስተዳደር ተቋም አነስተኛ ለቋመር ይችላል::

፪፬. የአስተዳደር ወ-ሳይት ጥያቄ የሚቀርቡበት ሆኖታ

እ/ የአስተዳደር ወ-ሳይት ጥያቄ በጽሁፍ ሆኖ አንድሆነታው በአካል በተመዘገበ ዘስታ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሆኖ ል.ቀርብ ይችላል::

ይ/ የአስተዳደር ወ-ሳይት ይሰጣል ጥያቄ አበቱታ በጽሁፍ ል.ቀርብ የሚከተሉትን መያዝ ይሞርጋል::

፪፭. Conditions of Enforcement

1/ A directive that has not been filed pursuant Article 16 or posted on the website of the agency pursuant to Article 17 (2) (b) of this Proclamation may not be enforced

2/ A directive that has lost its validity in accordance with sub Article (1) of this Article may be adopted following the Procedures provided under this Sub Section of Two of this Section of Proclamation.

፪፮. Periodic Review of Directives

An Agency shall from time to time review the implementation of directives it has adopted and take necessary measures.

SECTION THREE**ADMINISTRATIVE DECISIONS****SUB SECTION ONE****INITIATION OF ADMINISTRATIVE DECISIONS****20. Initiation of Administrative Decision**

1/ An application for an administrative decision be made by an interested person or his agent.

2/ An administrative decision process may be initiated by the relevant administrative agency.

21. Manner of Administrative Decision Application

1/ An application for administrative decision shall be made in writing and may be submitted in person, a registered postal address or electronic means.

2/ A written application of administrative decision shall include:

- ሀ) ቁጥር: የአበቱታ አቅራቢው ወይም ወከላል ስም፡
ፈርማ እና አድራሻ፤
- ለ) አስተዳደሪያ ተግባርን የሚፈልጉ ቅጥር፡-
- ሐ) የአበቱታ አቅራቢው መብት ወይም ጥቅም፤
- መ) ቅጥር ሌሎች የሚገባ አስተዳደሪያ ተግባር፤
- ወ) ቅጥር ሌሎች የሚተገበው አስተዳደሪያ ተግባር
መስረት የሆነ ምክንያቶች እና ቅጥር
ማስረጃዎች፤
- ወ/ የአስተዳደሪያ ቅጥር የአስተዳደሪያ ውሳኔ ጥያቄ
የሚቀርቡትን ቅጽ ሌሎች ያቻል፤

፩፪. ቅጥር የመቀበል ማስረጃ

- ፩/ አበቱታ የቀረበለት ቅጥም አበቱታውን በተረከበበት
በኋላ አበቱታውን የተቀበሉ መሆኑን መዝግቦ
የሚረጋገጫ የሚከተሉ አበቱታውን የተቀበሉ መሆኑን
ከአበቱታው ቅጥር የሚሰጠው የቀረበ ስራውን ተርጉ
የሚያሳይ መሆኑን አለበት፡፡
- ንዑስ ክፍል ሁለት**
- የአስተዳደሪያ ውሳኔ እስጥጥ መረጃዎች**

፪፪. የአስተዳደሪያ ውሳኔ የሚሰጠው ስም

የአስተዳደሪያ ውሳኔ የሚሰጠው ስም የአስተዳደሪያ ቅጥር
የበጀመሪያ የሚሰጠው ስም የአስተዳደሪያ ውሳኔ የሚሰጠው ስም
የአስተዳደሪያ ውሳኔ ስም የሚሰጠው ስም አለበት፡፡

፪፫. በአካላት ሥልጣን መሰንና አለማለፈ

የአስተዳደሪያ ውሳኔ የሚሰጠው ስም የአስተዳደሪያ ውሳኔ
የአስተዳደሪያ ውሳኔ ስም የአስተዳደሪያ ውሳኔ የሚሰጠው ስም
ማለፈ የለበትም፡፡

፪፬. የግል እና የአሁን ጥቅምን ማመዘዣ

የአስተዳደሪያ ውሳኔ የሚሰጠው ስም የአስተዳደሪያ ቅጥር
ተግል የግል ጥቅም እና በአስተዳደሪያ ቅጥር የግል
የተመለከተውን የአሁን ጥቅም ማመዘዣን አለበት፡፡

- a) Date, name of the applicant or his agent, signature and address;
- b) Name of the administrative agency to whom the petition is made;
- c) The right and interest of the applicant being sought;
- d) Act that the administrative authority has to do.
- e) Facts and evidence relevant for the decision.

3/ An agency may prepare forms through which an application may be made.

22. Record of Applications

- 1/ Upon receiving an application for administrative decision, the agency shall immediately furnish.
- 2/ A written confirmation of application, shall contain details of receiving relevant documents attached there.

SUB SECTION TWO

PRINCIPLES OF ADMINISTRATIVE DECISION

MAKING

23. An Administrative Decision Maker

decision may only be rendered by the Head or Authorized Official/Manager or Staff of an agency.

24. Respecting Scope of Authority

A person rendering an administrative decision shall respect the scope of authority of the agency established by Law.

25. Balancing of Public and Individual Interest

A person rendering an administrative decision shall balance the individual interest of the person regarding whom an administrative decision is being considered with that of the public interest identified in the objectives of the agency.

፳፭. አገባብነት በለለው ጥናይ ወይም ፍልግት አለመመራት

የኢትዮጵያ ወ-ኩኑ የሚሰጠው ስው ለገኘው አገባብነት በለለው ጥናይ ወይም ፍልግት ሰመራት የለበትም::

፳፮. መ-ያዊ ወ-ኩኑ መሰጠት

የኢትዮጵያ ወ-ኩኑ የሚሰጠው ስው መ-ያዊ የሚጠይቀውን ሥነ-ግምገብና ትርት እና ታንቃቂ ማከበር አለበት::

፳፯. ማክሙጥ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፫ይ መመራት የኢትዮጵያ ወ-ኩኑ የሚሰጠው ስው የኢትዮጵያ ወ-ኩኑ ክመሥመቱ በፊት የሚመለከተውን ስው ፍሬ ነገር እና ማሳረጃ በማግኘ ማክሙጥ እና መመርመር አንቀጽዎም አንደኛገኘ ሆኖታ የሚሰተኛ ወገን ተቋዋሚነት እና የአሁበት አስተያየት ማክሙጥ አለበት::

፳፱. በቅን ለቦና መወሰን

የኢትዮጵያ ወ-ኩኑ የሚሰጠው ስው በቅን ለቦና መወሰን አለበት::

፳፲. የዕቃ ምክንያት መሰጠት

የኢትዮጵያ ወ-ኩኑ የሚሰጠው ስው ለኢትዮጵያ ወ-ኩኑው በዕቃ ምክንያት መሰጠት አለበት::

፳፩. የተቋሙ ግዢትን ማስቀረት

የኢትዮጵያ ወ-ኩኑ የሚሰጠው ስው ክተማልጋዣ የሆኑ የሥራ ወይም የፖ.ብርቶ ሂምድና ያለው ክሆኑ ወይም በማድረግውም ሆኖታ የተቋሙ ግዢት የሚያሰከተለበት ክሆኑ ጥያቄን ከማየት እራሳን ማግለጫ አለበት::

፳፪. የተገልጻዋቸውን አካልነት ማከበር

የኢትዮጵያ ወ-ኩኑ የሚሰጠው ስው ሆሌንግዥ ተገልጻዋቸውን በዘርፍ በ-በርድር በቀልም በጋታ በቅንቸ በሀይማኖት በፖ.ል-ቤት አመልካከት በማህበራዊ አመጣጥ በሁ-በት መጠን በት-ወላድ ሆኖታ ወይም በሌላ ምክንያት ለያነት ስያደርግ መወሰን አለበት::

፳፫. Avoiding Irrelevant Matters and Interests

A person rendering an administrative decision should avoid influence from irrelevant facts or interests.

፳፬. Rendering of Professionalism

A decision, shall abide by the ethical standards, show due diligence and care that is required by the relevant task or profession.

፳፭. Hearing

The person rendering administrative decisions in accordance with articles 23 of this Proclamation shall provide adequate opportunity of hearing to arguments and evidence presented by the person regarding whom decision is being made, and as the case may be to third parties as well as the public.

፳፮. Good faith

A person rendering administrative decisions should make the decision in good faith.

፳፯. Reasoned Decision

The person rendering administrative decisions should provide adequate reason for the decision he makes.

፳፪. Avoiding Conflict of Interest

Where a person rendering administrative decisions has blood, affinity or any other kind of relation that may cause a conflict of interest, he shall recuse himself from case.

፳፫. Keep Customers Equality

A person rendering administrative decisions shall not discriminate between persons based on race, color, ethnicity, sex, language, religion, political view, social background, class, or any other ground.

፩፪. በተገበዎ ገዢ መወሰን

፩/ የአስተዳደር ወ-ሳኔ የሚሰጠው ስው የአስተዳደር መ-ሳሪውን ማረጋገጫ በተገበዎ ገዢ መወሰን እና በተ-ገኘ በራሱ ያለ ተቀመጥ በው-ሳሪው መዘግበት ምክንያት ለተ-ገኘ እንዲይጠብ ማድረግ አለበት፡፡

፪/ የአስተዳደር ወ-ሳኔ በተገበዎ ገዢ ማረጋገጫ የአስተዳደር ወ-ሳኔ ተያቄውን ወ-ድዊ በማግረግ እንዲተሰጠ ወ-ሳኔ ይችጠራል፡፡

፪፪. ተግባራት መሆኑ

የአስተዳደር ወ-ሳኔ የሚሰጠው ስው በፍርድ ንግር ተመሳሳይ የሆነ ተ-ፊያዎችን በተመሳሳይ ህኋዊ መወሰን አለበት፡፡

፪፫. ግልጋ መሆኑ

የአስተዳደር ወ-ሳኔ የሚሰጠው ስው የው-ሳኔ አስማጥ ሂደቱ ማልጋነትን የተከተሉ እንዲሆን ማድረግ አለበት፡፡

፩፪. ክፍል ማስታወሻ**፩፪፪. ስለመሰማት****፩፪፪. ስለመሰማት**

- ፩/ ማንኛውም አስተዳደራዊ ወ-ሳኔ ክመሰባዊ፡ በፈት
ገዳታ በማግባር መሰማት አለበት፡
- ፪/ በዚህ እንቀዹ ጽዑስ እንቀዹ (፩) የተመቀሰው ቤቶች
ገዳታ መሰማት ማያስፈልግ ወ-ሳኔመሰባውን የሚታወቁ፡-
- ጀ) የፍርድ ንግር ክርክር አለለ፡
- ፏ) ልዩ መብት ክሆነ ወይም የአስተዳደር ተቁሙ በሆነ
በአማራር እንዲመሰን ስልጣን ክልወች ወይም
- ፭) አስተዳደር ይርጻቸው ክሆነ፤

፩፪፫. Timely Decision

1/ The person rendering administrative decision shall give a decision without delay in a reasonable period of time and ensure that interests associated with the decision are not negatively affected as a result of delay.

2/ Failure to render decision within an appropriate period of time shall be considered as denial of the petition.

፩፪፬. Predictability

In matters involving similar facts, the person rendering an administrative decision shall decide in the same manner.

፩፪፭. Transparency

A person rendering administrative decisions shall ensure the transparency of the decision making process.

SUB SECTION THREE**HEARING THE ISSUE****፩፪፮. Hearing of the Case**

- 1/ Before rendering any administrative decisions shall provide adequate opportunity of hearing.
- 2/ Notwithstanding to sub article 1 of this Article decision may render without hearing:-
  - a) If there is no arguments of the facts of the case;
  - b) If it is special privilege or if the administrative agency has alternative decision power ;or
  - c) The issue is urgent.

ጥ. ታደሰ ስለሚሰጣት አገባብ

- ፩/ የእስተዳደር ገዳይ በሚሰማበት ገዢ የለንዳያ
ብከርከርታ ሂደት ሁሉ ተገኘች :-

ሀ) የሚከፍል የመሰጠት፤

ለ) የሚከፍል እና ለሎች ማስረጃዎችን የማቅረብ እና
የማሳማት፤

ሐ) ለተቋሙ የቀረቡ ማስረጃዎችን የመሰማትና
የመመርመሪ መብት አለው፤

፪/ ተቋሙ ማስረጃ ለማግኘት በከርክሩ ተካሄይ ካሆኑ
ወገን፤ ካሆኑበት፤ መያዥ አስረጃ፤ የሰነድ የመመር
እና ለሎች ማጥታዎችም አስፈላጊ ማስረጃዎችን
ለማግኘት አጋዋዎችን መጠቀም ይችላል፤

፩፻፲፭

- გ/განთხადი მას კოგადუ მა იმუნიტეტ ფინანსები
უნდა ჩაიტანოს ასე ეჭვალა:

ს) ჩრდებ აე ფოტო მელი ფოტო გამო ტერო
ნამო:

ა) უნდა ყიდვ მელი წერტ უწყესო მელი
იმუნიტეტი მიზან ბურთ მელი წერტ განსა
მოწ წოდები უნდა გამო უნდა უნდა ასე ჩაიტანოს:

ა) იმუნიტეტ აე აღმო უნდე პირ იმუნიტეტ მელი
მელი წერტ თემა თემა თემა თემა თემა თემა თემა

ომ) იმუნიტეტ აე გამო უნდე ბურთი იმუნიტეტ მელი
პირ იმუნიტეტ გამო უნდა ასე ჩაიტანოს:

მს აუდი ვინ აუდი (გ) იმუნიტეტ ფინანსები
ნა მას იმუნიტეტ ბურთი ასე გამო უნდე
იმუნიტეტ მელი ბურთი აუდი აუდი აუდი აუდი
ეჭვალა:

37. Conditions of Hearing

- 1/ The parties to case has the right to appear in person and have the right:

  - a) To give testimony ;
  - b) To produce evidences ;
  - c) To access and examine evidences presented to the Authority .

2/ The Agency may use all legal methods to get documents of investigation and other any evidences from the party participated in the argument, witnesses and professional persons.

38. Recusal

- 1/ A person may be recused from the decision making on one of the grounds listed here under:

  - a) He has a direct or indirect interest on the matter ;
  - b) The matter at hand affects a person that has a relation with a decision maker in consanguinity or Affinity, close friend ;
  - c) If he has represented the person regarding whom the decision is being considered, as an agent, attorney or in any other professional capacity ;
  - d) He has made a decision on the matter in another capacity ;

2/ In case where one of the grounds listed under sub article (1) of this Article are present, the person may be recused from decision making process on his own accord, or the petition of the an interested person;

፩/ የይነሳለኝ ጥያቄ ከቅረበኝ ጥያቄው የቅረበለት ስለሆነ
የመጨረሻ ወሰን አስከሰጥ ይረዳ እንዲና ጥያቄ የቅረበበት
ልሆተኛ ወሰን ከመሰጠት ሂደቱ ተግኝ ይፈጸማል;

፪/ የእነሳለሁ ወይም የይነሳለኝ ጥያቄ የቅረበለት ስለሆነ
በአምስት የሰራ ፍጥቶ ወሰጥ ሰራተኞችው ከዚህን ሰጠኑት
እንዲና ወይም እንዲቀጥሉ መወሰን አለበት::

ንዑስ ከፍል አራት

የእስተዳደር ወሰን

፩፪. የእስተዳደር ወሰንውን ለተገልጻው ስለመሰጠት

ማንኛውም የእስተዳደር ወሰን ከነወክንያቱ ለተገልጻው
በጽሑፍ መመሪት አለበት::

፪. የእስተዳደር ወሰን

ማንኛውም የእስተዳደሩዋ ወሰን በጽሑፍ ቀጥል
የሚከተሉትን መያዝ ይሞርጋል::

፩/ የወሰን ቅጽና ቅጽ::

፪/ የተቋሙትን ስም::

፫/ በክርክሩ ተከራይ የሆነ ወገኖችን አድራሻ::

፬/ አካል-ኩር ተስፋዎች::

፭/ የማስረጃዎች ተንተና::

፮/ የፋይ ተስፋዎች ተንተና::

፯/ ወሰን

፩፫. ስለ አገል

፩/ የእስተዳደሩዋ ወሰን ወጪዎች መቆወጥ በመብት
ውይም በተቋሙ የማይመለስ ጉዳት የማይደርበበት ስወመሰኔው
እንዲታገድለት ወሰንውን ለሰጠው ተቋም
አበቱታ ሌያዊው ይችላል::

፪/ በዚህ አንቀፅ ጉዑስ አንቀፅ (፩) መሰረት አበቱታ
የተቋበለ የእስተዳደር ተቋም እንደያሆ኏ቸው ጉዳይ
እንደገኘ እንዲታይ ወይም የወሰንውን ማጥቃውም ከፍል
ለማግድው ይችላል::

3/ If recusal is requested, until the head of administrative decision rendering final decision the person raised matter of recusal shall remain suspended from entertaining the case;

4/ The Head accepted the recusal request initiated by the interested person or others shall render decision within five working days to stay or recused .

SUB-SECTION FOUR

ADMINISTRATIVE DECISION

39. Giving the Decision to the Client

An Agency shall notify the concerned person of its decision with its reason in writing.

40. Administrative Decision

All administrative decision shall be made in writing and contain:

- 1/ Date and Number of Decision;
- 2/ Name of the Authority;
- 3/ Parties to the case and their address;
- 4/ Issues of claim;
- 5/ Discretion of Evidences;
- 6/ Description of Fact and Law;
- 7/ Decision.

41. Suspension

1/The party whose who may incur irreparable on his right and interest by immediate enforcement of the decision can apply for the suspension of the decision to the authority rendering decision.

2/ An administrative agency receiving a petition as per Sub Article 1 of this Article may order the case to be seen again or to suspend any part of the decision.

፩፪. የአስተዳደር ውሳኔ የሚፈጸማው ስው

ማንኛውም የአስተዳደር ውሳኔ የሚፈጸማው ውሳኔውን
በሰጠው ስው ወይም በሚመለከተው እኩል ይሆናል::

፩፫. ክፍል አምስት**በአስተዳደር ውሳኔ ገዢ ለለማቅረብ ቅዱታ****፩፬. ቅዱታ የማቅረብ መብት**

ማንኛውም ስው በተገለጹበት የአስተዳደር ውሳኔ ገዢ
ለአስተዳደር ተቋሙ ቅዱታ የማቅረብ መብት እለው::

፩፭. የቅዱታ ማስተኞሻ እኩል ማቋቋም

ማንኛውም የአስተዳደር ተቋም የቅዱታ ማስተኞሻ እኩል
ማቋቋም እና ይህንን ለተገልጻው ይኝ ማረጋገጫ
እለበት::

፩፮. የአስተዳደር ውሳኔው አፈጻጸም መታገድ

ማንኛውም ቅዱታ የቅረቡበት የአስተዳደር ውሳኔ ቅዱታው
ተመርጓዙር እስከውሰን ይረዳ አይደረግምም:: ሆኖም
የውሳኔው ስይፈጸም መቆየት በአሁባት ገዢ የማይመለስ
ገብት የሚያስከትል ከሆነ የአስተዳደር ተቋሙ የበላይ
ቻል ውሳኔው እንዲፈጸም ለምን ይችላል::

፩፯. ቅዱታውን ለለመመርመሪያ ለለመወሰን

፩/ የአስተዳደር ተቋሙ የቅዱታ ማስተኞሻ እኩል
ቅዱታውን በማግበት መመርመሪያ እና የውሳኔ ሁኔታ
ለአስተዳደር ተቋሙ የበላይ ቻል ወይም እና
የውክልው የሥራ ቻል በቅዱታ ማስተኞሻ እኩል
የቅረቡበትን የውሳኔ ሁኔታ ተመልከቶ የሰጠው ውሳኔ

፪/ የአስተዳደር ተቋሙ የበላይ ቻል ወይም እና
የውክልው የሥራ ቻል በቅዱታ ማስተኞሻ እኩል
የቅረቡበትን የውሳኔ ሁኔታ ተመልከቶ የሰጠው ውሳኔ
የተቋሙ የመጨረሻ ውሳኔ ይሆናል::

42. Person to Enforce Administrative Decisions

An administrative decision shall be enforced by the person or a concerned body who has made the decision.

SUB SECTION FIVE**COMPLAINT AGAINST ADMINISTRATIVE
DECISION****43. Right to Lodge Complaint**

Any person against whom an administrative decision is made has the right to lodge a complaint to the Agency.

44. Establishment of Complaint Handling Body

All administrative agencies shall establish a complaint handling division and notify such establishment to clients.

45. Stay of Enforcement

Enforcement of any decision of an administrative agency against which a complaint is lodged will be stayed until the complaint is processed and a final decision made. However, the head of the Agency may order the enforcement of the decision where delay in enforcement may cause an irreversible damage to public interest.

46. Considering the complaint

1/ The complaint handling body shall properly examine the complaint it has received and present its recommendation to the Head of the Agency or an officer duly authorized by the Head.

2/ The decision of the Head of the Agency or an officer duly authorized by the Head of the Agency, after considering the recommendation of the complaint handling body shall be considered as the final decision of the agency.

ግል. መሰዕስን ለተገልጻው ስለማቅረብ

የእስተዳደር ቅጥር በዚህ አዋጅ እንቀጽ ይችላል መመራት
የተሰጠውን መሰኔ ወጪዎችን ለቅርቡ እቅዱዎች
በጽሁፍ መሰጠት እለበት::

ከፍል አራት**በፍርድ በት የሚፈጸማ የእስተዳደር መመራያዎችን መሰዕስ****ከለሳ****Յዕስ ከፍል አንድ****የከለሳ አይማኖር****ግል. የከለሳ አበቱታ ስለማቅረብ**

የዚህ አዋጅ እንቀጽ ይችላል ድንጋጌዎች እንዲተመዘክሮ::

- እ/ ማንኛውም ጉዳይ የሚመለከተው ሰው የእስተዳደር
መመራያ በፍርድ በት እንዲከለሳ አበቱታ ማቅረብ
ይችላል::
- እ/ ማንኛውም በእስተዳደር መሰኔ ቅጥር የተካከለት ሰው
መሰዕስ በፍርድ በት እንዲከለሳ አበቱታ ማቅረብ
ይችላል::

ግል. የከለሳ አበቱታ ስለማቅረብበት ፊርድ በት

- እ/ የእስተዳደር መመራያ ወይም መሰኔ እንዲከለሳ
አበቱታ የሚቀርቡ ለፊርድ ከፍተኛ ፊርድ በት
ይሆናል:: ፊርድ በቱ የሚሰጠው መሰኔም የመጨረሻ
ይሆናል::
- እ/ በዚህ አንቀጽ ፩፻ አንቀጽ (እ) የተደንገገው
በጥርም፣ የእስተዳደር መመራያን በተመለከተ
ከፍተኛው ፊርድ በት የሰጠው ወሰኑ መቀበያ ፊርድ
በት ይግባኝ ለቀርብበት ይችላል::
- እ/ የፊርድ ከፍተኛ ፊርድ በት የከለሳ አበቱታዎችን
የሚያስተኞች የእስተዳደር ጉዳይ ታሉት
ያደርሱል::

47. Notification of Decisions

An agency shall notify the petitioner, in writing, the decision made pursuant to Article 46 of this Proclamation.

SECTION FOUR**JUDICIAL REVIEW OF DIRECTIVES AND****ADMINISTRATIVE DECISIONS****SUB-SECTION ONE****INITIATION OF REVIEW****48. Filing of Petition for Review**

Without prejudice to the Provisions under Article 46 of this Proclamation :

- 1/ Any interested person may file a petition requesting a judicial review of a directive;
- 2/ Anyone whose interest is affected by an administrative decision may file a petition requesting judicial review.

49. Power of Review

- 1/ A petition to review directives or administrative decisions shall be submitted to the Federal High Court and the decision of the Court will be final.
- 2/ Notwithstanding the stipulation under Sub- article (1) of this Article, a decision of High Court directive may be appealed to the Federal Supreme Court.
- 3/ The Federal High Court shall establish special benches dedicated to handle petitions for judicial review of administrative acts.

፩. ከፍል ሁለት**የክለሳ መርሆም****፪. የክለሳ ምክንያት**

- ፩/ የአስተዳደር መመሪያ በፍርድ በት የሚከለሰው፡-
- ሀ) በዚህ አዋጅ ከፍል ሁለት የተመለከተኝ የሥነ-
ሥርዓት ድንጋጌዎች ልይከተል የወጣ መሆኑ
ልረዳታዊ፡
- ለ) ከአስተዳደር ተቋሙ የሥልጣን ገዢ ውጤት የወጣ
ልማት ወይም
- ሐ) በእርከን ከመመሪያ በላይ ከሆነ ለለቸኛ ሁኔታ
የሚችሉን ልማት ነው፡፡
- ፪/ የአስተዳደር ውሳኔ በፍርድ በት የሚከለሰው በዚህ አዋጅ
ከፍል ሁለት የተደገኘትኝ መርሆም የወሰን ልማት ነው፡፡

**፫. የክለሳ አበቱታ የሚቀርቡው በመጨረሻ ውሳኔ ገዢ
ሰላምዎች**

ማንኛውም የፍርድ በት ከለና አበቱታ የሚቀርቡው
የመጨረሻ በሆነ የአስተዳደር ውሳኔ ገዢ በታች ነው፡፡

፬. አስተዳደር መፍትሃዎችን አሟጠ ሰሌመዘኛ

- ፩/ በአገልግሎት ከፈተኝነት በቅር ማንኛውም ለፍርድ
በት የክለሳ አበቱታ የሚቀርቡ በለጥናይ አበቱታውን
ከማቅረብ በፊት በአስተዳደር ተቋሙ ውሳኔ የለትኝ
አስተዳደር መፍትሃዎች አሟጠ መጨረሻ አለበት፡፡
- ፪/ የዚህ አንቀጽ ፩. ከፍል አንቀጽ ፫ንጂ (፩) በጥርም
የአስተዳደር ተቋሙ አስተዳደር መፍትሃ የመሰጣችን
ሂድት ከመግባው ገዢ በላይ ያሱለሁ እንደሆነ አስተዳደር
መፍትሃ አሟጠ መጨረሻ ገዢ እያሆንም፡፡

SUB-SECTION TWO**PRINCIPLES OF REVIEW****50. Grounds of Review**

- 1/ A Directive will be revoked by the Court where
- It is proved to have failed to comply with the procedural rules provided in Chapter Two of this Proclamation;
  - It is ultravires; or
  - It is contrary to other laws placed higher in the Hierarchy of Laws.
- 2/ An administrative decision may be revoked if it is made in violation of the Principles provided under Chapter Three of this Proclamation.

51. Petition of Review of Decisions

A Judicial Review may only be sought against a final decision of an agency.

52. Exhaustion of Remedies

- 1/ Unless otherwise provided by law, a petitioner for Judicial Review is required to exhaust all remedies available within the Agency before petitioning the court for judicial review.
- 2/ Notwithstanding the rule under Sub Article (1) of this Article, where there is an undue delay on the part of the agency to provide remedies, the obligation to exhaust remedies will not apply.

፩፻ ክፍል ሙሉት**የከለሳ ሥርዓት****፩፻. የከለሳ አበቱታ የሚቀርብበት ስነ**

እ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፩ ጽዜ-ሰ አንቀጽ (፪) ፊልጋል ተራ
(ሀ) መመሪት የአስተዳደር መመሪያ በፋይርድ በት
አንድከለሳ የሚቀርብ አበቱታ መመሪያው ከጋድቁበት
ቁጥር ይሞር በማቅበር የሽ ቁጥር ገዢ ወሰኑ መቅረብ
አለበት::

ሸ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፩ ጽዜ-ሰ አንቀጽ ዓ ፊልጋል ተራ(ሐ)
ወይም (ሐ) መመሪት የአስተዳደር መመሪያ በፋይርድ
በት አንድከለሳ የሚቀርብ አበቱታ በማግኘቶች ገዢ
አዋርብ ይችላል::

ፋ/ የአስተዳደር ወሰኑ በፋይርድ በት አንድከለሳ የሚቀርብ
አበቱታ ባለጥናዊ ወሰኑዎን አንድያው-ዎው ከተደረገበት
ቁጥር ይሞር በማቅበር የሽ ቁጥር ገዢ ወሰኑ መቅረብ
አለበት::

፩፻. የጀትና መልስ ስለማቅረብ

የከለሳ አበቱታ የቀረበበት የፋይርድ በት አበቱታው
ለመረጃዎች ይገባል በለ ሰ.ምንን ቁጥታው የቀረበበት
የአስተዳደር ተቋም በታ የሥራ ቁጥር ወሰኑ የጀትና
መልስ አንድሰው የዘላል::

፩፻. ስንጋጌ ስለማቅረብ

የከለሳ አበቱታ የቀረበበት የአስተዳደር ተቋም አበቱታ
የቀረበበትን መመሪያ ወይም ወሰኑ በተመለከተ አስፈላጊ
ስንጋጌ አንድያቀርብ የፋይርድ በት ሰ.ምን ይችላል::

SUB-SECTION THREE**PROCEDURE OF JUDICIAL REVIEW****53. Period of Limitation on Petition for Judicial Review**

1/ A petition under Article 50 Sub Article 1 (a) to
review a directive shall be submitted within 90 days
after the adoption of the directive.

2/ A petition under Article 50 Sub Article 1 (b) or (c) to
review a directive can be submitted any time.

3/ A petition to review an administrative decision shall
be made within 30 days after the petitioner was
notified of the decision .

54. Written Response

Where the court finds that the petition for review has
the merit, court shall give to the agency against
whom a petition of review had been filed an
opportunity to submit a written response with 15
days.

55. Submission of Records.

The court may order the agency against whom a
review petition is being considered to submit records
relating to the directive or administrative decision
under consideration.

30-ሰ ከፍል እራት

የከለሳ ወሳኔ አሰጣጥ እና አፈጻጸም

፩፪. የከለሳ ወሰኑ እስጣጥ

፭/ የርድ በተ የከላለ እስተታዎን በተቻል መጠን በአውሮ
ካሬ ወሰጥ መርምሮ ወሰኑ መሰጠት አለበት::

፩/ የርዕስ በተ የከላል እበታታ የቀረበበትን የአሳተናደር
መመራያ ወይም መሳሪያ ሌሎች ወይም በሙሉ ወይም
በከል ሌሎች ይችላል::

፩/ ቁርድ በታ የከላና እበትታ የቀረበበትን የእስተዳደር
መመራያ ወይም ወሳኔ በመለ ወይም በከልል ሰነር
የእስተዳደር ተቋሙ በቅርድ በታ ወሳኔ የተጠቀሙ¹
ግድፈቶችን አስተካክለው መመራያውን እንዲገኘ እንዲያወጣ
ወይም እንዲያሳሰሉ፡ ወይም ወሳኔ ሰጥቶበት የነበረውን
ግድፈ እንዲገኘ መጠምር እንዲወስኑ ሌላዎች ይቻላ፡፡

፩፻. የከለሳ ወሳኔ እሌ.፧፭፯

፩/ በፍርድ በት የተሰጠ የእነተካናር መመሪያን ወይም
መሳሪያ የሚከናት ወይም የመሻር ወሳኔዎች ተፈጥሯል::

Է/ ԳԵԼ ՈՒ ՔԱՆԴԻՑԸ ՄԱՄՃԹՄ ՓԵՐՄ ՄԴՆՅԱ
ՀՅԱՋՎԱ ԿԱՌ ՔԱՆԴԻՑԸ ԴՔՄ ՈՒՍ ՀՊԵ ԽՎԱ
ՄԱԴ ՀԿ ՄԱԴ ՔԴՄԱՆԻՒՆ ՔԱՆ-ԱԿԳԴ
ԲԴՀՄՎԴ ՀԿ ՄԱԾՄՎԴ ՀԻՄԱ ՄԱՄՃԹՄՆ ՓԵՐՄ
ՔԱՆԴԻՑԸ ՄԴՆՅԱ ՈՒՅԱՄ ԴԱ ՄԴՎԵՐ

SUB-SECTION FOUR

DECISION OF JUDICIAL REVIEW AND
EXECUTION

56. Judgment of Judicial Review

- 1/ The Court shall investigate the petition of review and render its decision within the shortest possible period of time.
  - 2/ The Court may confirm; or partially or fully reverse the administrative decision or directive submitted for review .
  - 3/ Where the court renders a decision which partially or fully invalidate the administrative decision or directive, it may also order the administrative agency to revise or reenact the directive or reconsider its administrative decision by rectifying the shortcomings identified through the court's decision.

57. Execution of the Decision

- 1/ The decision of the Court to uphold or invalidate a directive or and administrative decision shall be executed immediately.
  - 2/ Where the Court renders a decision for the revision of an administrative decision or directive, the administrative institution shall do the same in an appropriate time, by giving due consideration to the Provisions provided under Chapters Two and Three of this Proclamation.

፩/ በፍርድ በቱ የተሰጠ የአስተዳደር መመሪያን ወይም
መሆኑን በሙሉ ወይም በከፊል የመጀመሪያ መሆኑ ወይም
የማሽኑን ትብዛዣ የከለሳ አበቱታ የቀረበበትን መመሪያ
ውይም ውሳኔ ስርዓት ወይል በሙሉ ወይም በከፊል
ያስቀርል::

፪/ በዚህ እንቅጽ ገዢ እንቅጽ (፩) የተገለጹው በጥርጋው:
ፍርድ በቱ እንደን የአስተዳደር መመሪያ በከፊልም ሆነ
በሙሉ የመጀመሪያ መሆኑ ለሰጥ፡ የአስተዳደር ተቁመ
መመሪያው ካመኅና በፈተት በተቁመው መመሪያ መሰረት
የሰጣቸው አስተዳደሩዋ ውሳኔውን እንደጋኙ ይቆያል::

ክፍል አምስት

አቶ ሌሎች ድንጋጌዎች

፪፩. የፋትአበበር ሥነ-ሥርዓት አካል ተፈጻሚ ስለመሆኑ

በዚህ እዋቅ ክፍል አራት ባለተመለከቱ የከለሳ ሥነ-
ሥርዓት ጉዳዮች ላይ አግባብነት ያላቸው የፋትአበበር
ሱኔት እንዲሁ የፋት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናል::

፪፪. የገዳታ ክሬ ስለመጠየቅ

ከአስተዳደር መመሪያ ወይም ውሳኔ ስርዓት ወይም
የማሽኑን ትብዛዣ የከለሳ አገልግሎት ማንኛውም ስው መመሪያውን
ያዙው ወይም ውሳኔውን የሰጣቸው የአስተዳደር ተቁም
አግባብ ባለው አካል መመሪት ክሳ እንዲከፍልው የመጠየቅ
መስጥ አለው::

፪፫. መረጃ የመስጠት ግዢ

ማንኛውም የአስተዳደር ተቁም ካመመሪያ ማወጣት ወይም
ከአስተዳደር ውሳኔ መስጠት እና እነዚህን ካመፈጸም ስር
በተያያዘ በለላ ሁርሞ አካል ስጠየቅ መረጃ የመስጠት
ገዢ አለበት::

3/ The judgment of the Court fully or partially
invalidating a directive or administrative
decision, or an order of amendment shall, either
fully or partially, revoke the legality of such
directive or decision.

4/ Notwithstanding the rule under Sub Article (3) of
this Article, decisions of an administrative agency
made on the basis of a revoked directive prior to
the ruling of the court shall stay valid.

SECTION FIVE

MISCELLANEOUS PROVISIONS

58. Applicability of the Civil Procedure Code

On procedural matters not covered by Chapter Four
of this Proclamation, the relevant Provisions of the
Civil procedure Code shall apply.

59. Compensation

A person who has incurred damage as a result of a fault
committed through issuance of directives or an
administrative decision is entitled to seek
compensation from the administrative authority that is
responsible, in accordance with the relevant laws.

60. Duty to Provide Information

Where any administrative agency is requested to
provide information relevant in the issuance of
directives or rendering of administrative decisions by
legal organ, such agency shall provide the
information.

፩፻፲፭ የሚመጣት ሥልጣን

የመጀመሪያዎች የወክር በት ይህንን አዋጅ ለማሰራግም
የመጀመሪያዎች የሚመጣው ይችላል::

፩፻፲፭ አዋጅ የሚያገኙበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በ፳፻፲፭ ዓ.ም የሚመጣው የአዲስ አበባ ከውጭበት ቀን
፩፻፲፭ ዓ.ም ይሆናል::

አዲስ አበባ መጋቢት ዓ.ም ቀን ፩፻፲፭ ዓ.ም

ማህተም ንዑስ

የኢትዮጵያ ፌዴራልዊ ዲሞክራሲያዊ

Հፐብሊክ ተረክናት

61. Power to Issue Regulation

The Council of Ministers may issue Regulations that might be necessary for the proper implementation of this Proclamation.

62. Effective Date

This Proclamation shall enter into force on the date of publication in the Federal Negarit Gazettee.

Done at Addis Ababa, On the 7th Day of April 2020.

SHALEWORK ZEWDE

PRESIDENT OF THE FEDERAL DEMOCRATIC

REPUBLIC OF ETHIOPIA

